

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiu abonamentului:	Pretiu insertiunilor:	Corespondintiele se se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 7 „ — „		
„ „ „ „ 1/2 „ . 3 „ 50 „		

Convocarea congresului bisericeii ortodoxe romane din metropoli'a Transilvaniei.

Nr. 146. Metr.

MIRONU,

prin indurarea lui Dumnedieu arhiepiscopu alu bisericii ortodoxe in Transilvani'a, si metropolitu alu romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a,

Preasantitiloru confrati episcopi si venerabileloru consistorii eparchiale; iubitului cleru si poporu din provinci'a nóstra metropolitana: Daru si mila de-la Dumnedieu si salutarea Nóstra cordála!

Dupace in sensulu prescripteloru statutului nostru organicu s'au pusu in efectuire, si — precátu scimu — in partea cea mai mare s'au si efectuitu dejá alegerile deputatiloru la congresulu nostru natiunalu bisericescu pe unu periodu nou de trei ani, care se va incepe cu 1 Octobre a. e.: Noi, avendu in vedere dispusetiunile statutului organicu, cari reguléza tienera congresului, si luandu in considerare unele impregiurari peculiari referitórie la acést'a regulare, prin literele presinte convocamu aici-a la Sibiiu congresulu natiunalu bisericescu alu provinciei nóstre metropolitane la sesiune ordinaria, care astadata in modu exceptiunalu se va deschide numai in Duminec'a din **16 Octobre a. e.**

Candu acést'a convocare o aducemu la cunoscintia publica, si deosebi la cunoscintia tuturoru acelor'a, cari dupa mesurile statutului organicu sunt chiamati de membri ai congresului, — aflamu de bine a atrage totodata atentiunea respectiviloru la urmatorii §§. din regulamentulu afaceriloru interne congresuali:

„§. 1. *Congresulu se incepe cu servitiulu dumnedieescu impreunatu cu invocarea santului Duchu, ce se va tiené in diu'a de deschidere deminétiá la 9 óre.*“

„§. 2. *In diu'a determinata pentru deschiderea congresului se aduna toti membrii congresului dupa finirea servitiulu dumnedieescu in loculu si localitatea destinata spre acést'a s. a.*“

„§. 4. *Dupa enunciarea deschiderii congresului acést'a trece indata la verificarea membriloru con-*

gresuali. Spre acestu scopu credentiunalele se predau presidiului.“

„§. 8. *Membrii congresului nedificultati sunt detori a se infatisiá pe diu'a deschiderii si a luá parte la siedintiele si lucrarile congresului s. a. Deputatii, cari nu se infatisiéza la congresu in 5 dile de-la deschidere, si ábsentarea loru nu o potu legitímá cu dovedi demne de crediamentu, se privescu de a-si fi depusu mandatulu si se escrie alegere nóua.*“

Datu in resiedinti'a Nóstra arhiepiscopésca-metropolitana in Sibiiu, la 20. Septembre vechiu, 1877.

Mironu Romanulu. m. p.

Deputatii congresuali alesi in dieces'a Aradului.

A) *In circumscripitiunea consistoriului din Aradu.*

a) Deputati preotiesci.

1. In cerculu Aradu-Radn'a, Vasiliu Belesiu ases. ref. cons. in Aradu.
2. In cerculu Giul'a-Chisineu, Petru Chirilescu protopresbiteru in Kétegyháza.
3. In cerculu Vilagosiu-Ienopolea, Georgiu Vasilieviciu protopresbiteru in Vilagosiu (Siri'a).
4. In cerculu Buteni-Halmagiu, Ioanu Groz'a protopresbiteru in Halmagiu.
5. In cerculu Birchisiiu-Chiseteu, Georgiu Cratiunescu protopresbiteru in Belintiu.
6. In cerculu Lipova-Ving'a, Ioanu Tieranu protopresbiteru in Lipov'a.
7. In cerculu Temisior'a-B.-Comlosiu, Meletiu Dreghiciu protopresbiteru in Temisior'a.

b) Deputati mireni.

8. In cerculu Aradu, Ioanu P. Deseanu adv. fiscu cons. in Aradu.
9. In cerculu Radn'a, Ioanu Belesiu advocatu in Aradu.
10. In cerculu Giul'a, Davidu Nicóra pretore ases. cons. in Aletea (Ellek).

11. In cerculu Chisineu, Alessiu Popoviciu adv. ases. cons. in Comlosiu.
12. In cerculu Vilagosiu (Siri'a), Ioanu Moldovanu ases. ref. cons. in Aradu.
13. In cerculu Ienopolea (B-Ineu), Iosifu Popoviciu adv. ases. cons. in Aradu.
14. In cerculu Buteni, Sigismundu Popoviciu presiedinte la tribunalulu reg. in Karczag.
15. In cerculu Halmagi, Sigismundu Borlea deputatu diet. in Baia de crisiu.
16. In cerculu Birchisiu, Dr. Eugeniu Mocioni proprietariu mare in Pest'a.
17. In cerculu Chiseteu, Pavelu Rotariu advocatu in Temisior'a.
18. In cerculu Lipov'a, Georgiu Fogarasi adv. ases. cons. in Lipov'a.
19. In cerculu Vinga, Vincentiu Babesiu asesoru cons. in Pest'a.
20. In cerculu Temisior'a, Dr. Paulu Vasiciu asesoru cons. in Temisior'a.
21. In cerculu B-Comlosiu, Vincentiu Babesiu asesoru cons. in Pest'a.

B) In circumscripțiunea consistoriului din Oradea-mare.

a) Deputati preotiesci.

22. In colegiulu I. Oradea-mare-Pestesiu, Andreiu Papp, Archimandritu in Oradea-mare.
23. In colegiulu II. Tinca-Ucurisiu, alegerea nu s'a facutu.
24. In colegiulu III. Beinsiu Vascou, Elia Moga, protopresbiterulu Pomezului in Robogani.

b) Deputati mireni.

25. In cerculu Oradi-mari, Nicolau Zigre advocatu in Oradea-mare.
26. In cerculu Pestesiu, Ioanu Popu notariu comitatusu in Oradea-mare.
27. In cerculu Tinca, Georgiu Dringou, advocatu in Tinca.
- + 28. In cerculu Beliu, Vincentiu Mangra profesoru in Aradu,
29. In cerculu Beinsiu, Paulu Popu advocatu in Beinsiu.
30. In cerculu Vascou, Paulu Fassie, jude regescu in Vascou.

Agitatiunile serbiloru pentru manastirea Hodos-Bodrog.

In Nrii 133 si 134. a foiei serbesci „Zastava“ aparura doue corespondintie din dieces'a serbesca a Timisiorii, in care serbii se vaita in lumea larga ca Archimandritulu Hodosiului (Bodrogului) Corneliu Zsivcovicu este pe patulu mortii si ca este putiena sperantia de vietia, deoarece densulu este aproape de 70 de ani, si dupa mörtea lui manastirea edificata de marele serbu Iacsiciu ar deveni in manile unui Archimandritu romanu carele n'ar scii nici sluji serbesce, pentru ca acea manastire stä sub jurisdicțiunea Episcopului romanu ortodoxu din Aradu, in statu quo ante.

Corespondintele provoca deci pe santieni'a sa patriarchulu loru Procopie Ivascovits se reclame manastirea prin dele-

gatie, pana ce e timpul, ca nu cumva romanii se puna man'a pe ea. Mai departe totu in acei numeri domnulu corespondinte face aruncari romanilor ca in s. Andrasi fora invoierea serbiloru (?) aleasara preotu romanu. In Monosturu luara scöla dela serbi, si pe candu se slujea totu adoua dumineca serbesce, acuma i scösera si nu le facura nici o indestulare romanii, ci cauta cu ori si ce pretiu se-i contopësca in elementulu romanu. — La Chiecea romanii eschisera pe serbi din biserica inca inainte cu 5 ani, dara legatuintia facuta intre ei, ca se escontenteze pe serbi, romanii nici pana astadi n'au implinit'o. — Totu acelu domnu corespondinte provöca mai departe pre fratii sei serbi ca se nu se lase la romanii, ci-se faca cum au facutu fratii loru serbi din Mehala si Fabricu, ca lapadara cartile romanesci din biserica, si de nu faceau asia, serbi n'aru fi avutu in Timisiora nici o comuna serbesca, pentru ca si asia credintiosii serbi din cetatea Timisiorii, dice corespondintele, se potu numerä pre degete asia suntu de pucini. In fine se plange domnulu corespondinte, ca ce ar face Serbimea din Aradu, Fenlacu, Batanie, Pecica, in care comune suntu la 6000 de suflete candu s'ar vatemä santieni'a ce are poporulu din juru pentru manastirea lui Iacsici? Daca acést'a manastire ar trece din manile serbiloru, dice corespondintele, ar fi peccatulu si rusinea loru cea mai mare.

Domnulu corespondinte din predis'a foie nu doresce alta decätu intaiu: se dee materie in foile loru serbesci, pentru ca Santieni'e sale patriarchulu Procopie se i se dee ansa a reclamä prin delegati'a loru manastirea Hodosiului dela romanii, respective dela dieces'a Aradului, si a doua a provocä Serbimea din locurile mestecate la lupta ostila contra romanilor,

Corespondintele face publiculu serbescu in corespondintiele sale cunoscutu, ca Archimandritulu Corneliu Zsivcovicu dela Hodosiu este pe patulu mortii si ca in elu nu este sperantia de vietia, macar ca acést'a este numai o scorinitura neintemeiata pentru ca Archimandritulu Zsivcovicu dumineca in 4. Septemvrie a. c. au fostu cu Preasanti'a Sa domnulu Episcopu alu nostru Ioanu Metianu, in deputatiune de onore la Inaltimea sa Archiducele Albrecht si atunci se aflä in cea mai deplina sanatate.

Alta este bubä, despre care corespondintele in foia „Zastava“ nu face nici o amintire. Morbulu Archimandritulu Zsivcovicu este ca au recursu pentru manastirea San-Georgiului, si fiind-ca n'au dobandit'o densulu ei unu Archimandritu teneru cu numele Ioanovicu dela Beocinu, apoi indata dupa introducerea lui Ioanovicu la manastirea s. Georgiului, la 8. dile Preacuviosulu Archimandritu Zsivcovicu, are de cugetu se abdica de manastirea Hodosiului si se se retraga la manastirea Bezdinului. Ast'a este bub'ay care i-lu döre pre domnulu corespondinte, si-lu face ingrigiatu de mörtea Archimandritulu Zsivcovicu; va se dica, prin retragerea archimandritulu Zsivcovicu, incéta dreptulu ierarchiei serbesci in deplinirea loculu de archimandritu la manastirea Bodrogu, acést'a nu suferä indoiéla, si precum Santieni'a Sa patriarchulu serbescu Procopie care au statu vro-o 22. de ani Episcopu in dieces'a nöstra, n'au lasatu nici odata dreptulu seu asupra manastirei Hodosiului asia si Preasantitul nostru Episcopu Ioanu Metianu nu va recede dela acestu dreptu necontestabilu, ci candu va cere trebuinti'a, in manastirea Hodosiului, va asiediä archimandritu conformu intereseloru biserice sale nationale.

La alu doilea punctu a domnului corespondinte i respundu cumca romanii totdeuna s'au aratatu mai humani decätu fratii serbi, ceea ce se pöte vedea si de acolo ca romanii au datu dreptulu serbiloru din s. Andrasi se-si aleaga impreuna cu ei parochu si nu cum dice domnulu corespondinte ca fara invoierea loru, asemenea si la Monosturu totu asia se facü. — Singuru domnulu corespondinte recumösce, ca de nu faceau serbii la Fabricu si Mehala astfelu, apoi nu aveau in jurulu episcopiei nici o comuna afara de cetatea Timisiorii, unde poti numerä pe de-

gete credincioșii serbi. — Apoi domnului corespondinte se provoca la rezoluțiunea imparatésca, de si togmai serbii mai intai au calcat'o in Fabricu si Mehala, ne observandu statulu quo. Usioru au fostu serbiloru in Fabriculu s. George a eschide pe romani din biserică, pentru că n'au avutu conducatoriu, si parochulu loru instalatu si o alta persóna bisericésca ii-au vendutu Episcopulu de atunci Naco, cu carele eră prietenu intimu, si asia ii-au parasitu, încātu nici astadi in Fabriculu s. Giorgie nu se scie câti prunci romani sunt de scóla, astfeliu de corectu se pórtă conscriptia si acuma. — La asemenea casuri candu romanii n'au avutu pe nime se-i partinésca si apere, usioru au fostu Serbiloru din Fabricu se-si arete bravur'a loru, se arda cartile romanesci si se faca cu romanii dupa drag'a loru voia, pentru că nici parochulu de atunci n'au vrutu se slujesca in biserică la romani. Asemenea au pututu procede serbii si cu Meha leantii, cei parasiți de conducatori!

Creatiunea si desvoltarea spirituala primitiva a omenimei.

VI.

Rassele asiatică traiau in referentie cu totulu deosebite de cele africane. Nuse scie ce influintiă au avutu spre olaltă, asemenea nici cumu s'au stirnită intr'ensele activitatea mai înaltă; atăta inse e fapta, că nici o parte nu s'a aflatu între impregiurări mai inferióre de câtu cea alaltă, ci ambele au fostu egală indreptatite. Aici jace deosebirea cea marcata între cultur'a asiatică si africană; ceea representă principiulu egală indreptatiri, ér cést'a alu subjugarei. Chinezii, partea principala a Mongoliloru emigrara in milenulu alu patrulă a. ch. in patri'a loru moderna, unde aflara dejă locuitori, pre cari i alungara, ér restulu se contopí intrensi; dar subjugarea acést'a nu aduse cu sine institutiunea de caste ca in Egiptu. In cultur'a loru Chinezii aréta chiaritate pentru impregiurări de cele simple, dar circuitulu cugetarei li-eră fórtă angustu de aceea nici nu aflămu la densii ver o speculatiune ca atare, de óra-ce delaturandu totu ce e strainu, in cerculu celu naltu de cugetare alu loru remane fórtă pucinu dar si aceea nedeterminatu. De si nu ajunsera Chinezii la nici una intuitiune mai înaltă, de practic'a vietiei se sciura interesá cu desteritate. Omulu inca e productulu naturei, ca atare ocupa loculu primu, deci trebuie stimatu, scutitu si sustienutu. Dreptu aceea Chinezii se considerara pre sine de membrii unei familie cu drepturi si datorintie egali, ér capulu statulu loru nu eră alta de câtu tatalu séu capulu familiei. Numai prin merite deosebite se pótea aventá cineva la ver o pusetiune straordinaria; morindu person'a respectiva cu dens'a se stingea si demnitatea sa si nici de câtu nu se estindea preste toti pierde-vera din neamu in neamu. Intregu modulu acést'a de intuitiune pórtă in sine caracteru estinsu de marinimitate si daca mai tardiu institutiunile cele parentiesci devenira despotismu familiaru, caus'a adevérata nu e alt'a, de câtu desvoltarea impregiurárilor interne sub influinti'a straina. Si la celelalte sementii mongolice a fostu in vigóre principiulu egalitáti; dar influintiile straine au fostu mai poterice, famili'a s'a prefacutu in despotia adevérata, asiá câtu egalitatea tuturoru avea valóre numai inaintea domnitoriului. Aceste principie ale Mongoliloru le aflămu pana si astádi prin tóte institutiunile loru. Complesanti'a cea fora margini si adeseori ridicólăsa a Chineziloru la inceputu a fostu adevérata, dar mai tardiu s'a prefacutu in lingusire: Chinezulu nu vrea se scie de cladiri uriasie la temple, asemenea nici de morminte pentru regi; lucrulu comunu trebuia se aduca folóse comune. In scientie si arte inca premergea utilulu, apoi urmá placutulu; de aici se esplica pentru ce inventara Chinezii o multime de lucruri utile si redicara cultur'a materiale pre o trépta înaltă. Tóta activitatea tientia spre scopuri practice si la nici unu poporu nu aflămu atáte ma-

sime sapiente ca la Chinezi. Dar unde se concentréza tóte incordarile numai spre utilu, acolo nu se póte desvoltá nici o scientia de óre-ce principiulu acést'a produce stagnare, de unde apoi nisuinti'a spre conservatismu care provóca in fine separarea totală. De aici se vede dara, că si Chinezii ajunsera la resultatulu Egipteniloru; prin urmare suntemu in dreptu se presupunemu că si densii se voru disolve in corpulu celu mare alu omenimei, ca si Egiptenii. Ambele popóra mai au si aceea comunu, că-si descrisera insesi istori'a statulu loru; Egiptenii dederă urmatoriloru tóte traditiunile sante si pentru ca se aiba adevéru pentru totu de un'a, le tiesura in poesia; Chinezii inse pusera totulu in prosa si cu acést'a voira se arete urmatoriloru tóte succesele precumu si tóte retacirile trecutulu, ca astu-feliu se le privésca de esemple. De scientie ca atari nu dămu nici cole nici colo, dar trebuie se recunóscemu că esperintiile Egipteniloru au mai multu spiritulu, de câtu ale Chineziloru.

De grup'a a patri'a a genulu umanu se tiene rass'a alba séu sementiele ariane, la care nu aflămu nici una directiune practica facia de vietia si nici una desteritate spre a se conformá impregiurárilor. Dar pentru aceea aflămu la ariani spiritulu capace de ori ce felu de desvoltare; va se dica aici aflămu chiaru antipodulu Mongoliloru, de si aveau comunu principiulu de egală indreptatire. Prin leagenu omenimei nu aflămu nicăirea urme despre activitatea loru, aceste se obsérva abiá in strainatate; de aceea si Arianii vorbescu numai dupa traditiune despre patri'a primitiva, pre cumu si despre emigratiunile proprie. Din traditiuni se dice, că densii au trebuitu se emigreze pentru total'a schimbare a climei, de óra-ce vér'a cea de 10 luni a scadiutu numai la doue, ér iern'a cea de doue s'a prefacutu in iern'a de 10 luni, asia dara au fostu siliti se-si caute tienuturi mai moderate; ma! ni se spune si drumulu pe unde au venitu si cumu s'au reslatitu preste intréga Asi'a vestică.

Cunoscundu situatiunea Asiei muntóse, traditiunea aceea e verosimila; schimbarea climei s'a potutu intemplá in urm'a inaltarei podeului modernu desiertu, din care se scurse marea ceea închisa. Cronicele chineze vorbescu despre unu atare evenimentu cam cu 3100 ani a. ch. asemenea despre devastarile cele cumplite, ce le-a facutu ap'a, curgundu prin tiér'a loru, ale caroru urme si astádi se mai potu vedé. Traditiunile aceste se referescu numai la emigrarea aceloru Ariani, cari se asiediera prin tierile dintre Indu si Eufratu; nu se scie inse daca Arianii indici au emigratu totu atunci séu mai tardiu. Totu din traditiunile aceste, care s'au formulatu mai tárdiu si au trecut prin mai multe strafurmări, aflămu că tierile in care au emigratu Arianii au fostu nelocuite, ceea ce se póte in parte; dar in Indi'a de siguru s'au aflatu pre atunci locuitori, asemenea pe la Efratu si mai departe locuiau sementii semitice, care trebuie se fia fostu una amestecatura din rass'a africană cu Arianii, ce au descinsu inca mai de multu de prin munti si devenira in contactu amicalu séu dusmanescu cu rass'a cea rosia. Intru acést'a ne intarescu si unele locuri din testamentulu vechiu (Moise I. 6. si I. 11. etc.); dar pre langa aceste lucrulu e forte naturalu conformu desvoltarei genulu umanu. Si limb'a Semitiloru ni aréta, că nu e productulu unei rasse primitive, Arianii si-supusera pre incetulu tóte staturile de pre la Eufratu si Tigru si astu felu infintiara vechiulu imperiu assirianu, carele durá 700 de ani. Pre timpulu acestoru eveneminte póte că au venitu si Fenicienii la marea mediterana (2700. a. ch.); in florirea cea repentina a navigatiunei, a fabriceloru si a comericiulu loru documentéza in destulu cultur'a cea înaltă a popóraloru semitice. In fiintiarea cetátii Tyrus in timpurile aceste documentéza, că prin launtrulu tieriei s'au aflatu si alte cetáti mari. Arianii se asiediera deci in locuri unde esistá cultura, pre acést'a si-o insusira si-i dederă directiune nouă conformu gustulu loru.

La espeditiunea acést'a nu participara tóte sementiile ariane, ci unele remasera prin munti, ér altele se intórsera

pre nordu ori spre nord-vestu, unde dadera preste sementii mongolice si se asediara cu aceste pre stepele cele estinse, care se numira apoi Turan, spre deosebire de Iran, ér locuitorii in genere Turaniani. Póte cà la inceputu a existatu legatura mai strinsa intre Indiani, Iranian si Turaniani; dar acést'a se desfacù si elementele ariane le aflàm in certe intestine, dupa ce se nascura intre densele deosebiri mari atátu in privinti'a corporala câtu si spirituala. Mai alesu Turanianii navalira hotiesce mai adese ori in Iran si devenira astu-feliu spaim'a confratiloru lor. Traditiunile ni mai spunu, cà Arabii adeca Semitii resturnara imperiulu ariano-asiricu, candu se estinsera apoi preste intregu Iran-ulu. Aici trebuie se ni-cugetàm una misicãre vivace de popóra, de óra-ce pre timpulu acést'a (2300 a. ch.) venira si Fenicienii dela marea erytreica in Egiptulu inferioru. Póte-cà misicãrea acést'a a adusu prin Asi'a mica in Europ'a si popora ariane, pre Greci si Italiani. Imperiulu arabicu se fia duratu cam 1000 de ani, candu apoi Arianii prin lupte crancene si indelungate intemeiara altu imperiu assirianu, carele apoi se desfiintá dupa 500 ani (cam pe la diumetatea veacului alu noulea a. ch.) Caderea domniei semitice érási se intempla de odata cu misicãri mari de popóra, care datéza acumu din partea Arianiloru, candu emigrara Germanii in Europ'a. Din traditiunile aceste e adevratu, cà pre timpurile acele s'au intemplantu misicãminte, lupte si conglomerari mari de popóra, pentru ca se continue processulu naturei, ale càrui base suntu rasele. Processulu acést'a fu neimpiedcaveru si s'a continuatu pre langa tóta resistenti'a; diferintiele de rasse s'au complanatu totu mai multu, ér caracterecele spirituali s'au schimbatu in altele noue. In desvoltãrile de pana acumu e caracteristica impregiurarea, cà limbele au remasu pure si separate, abstragendu firesce dela unele vorbe straine.

Ciru mai impreunã imperiulu inca odata; dar dupa mórtea lui Alessandru celu mare se desfiintá de nou. Inca nu trecura 1000 de ani si Arabii érási ajunsera la domnia, care o si eserceara mai multu de 600 de ani. De atunci popóra turanice, care se tragu din viti'a mongolica, dar si amestecati, dispuu despre Asi'a; se pare inse cà a sositu er'a unui misicamentu nou, dar nu ca mai inainte, de óra-ce au secatu isvórale de odinora ale popóraloru; acumu Europ'a se rentórcé spre Asi'a; cam de 100 de ani descendenti Arianiloru progreséza pre incetulu; intre Iran si Turan se preparéza lupta noua, care va fi lupta de principie, si din acést'a omenimea va trece intr'unu stadiu nou.

Popórale, care figuréza intr'alu doilea imperiu asirianu, manifestéza prin limb'a lor, cà se tragu din Turan. Limb'a vechia persiana, dupa cumu s'a descoperitu de curendu, ni spune cà si-are léganulu in Asi'a muntósa; totu asemenea si ceea a Mediloru, asupra càrei'a a influintiatu si cea semitica. Descifrarea inscriptiuniloru assiriane se continua cu energia; rezultatele de pana acumu ni-spunu, cà si acést'a are fórte multe elemente semitice. Pre incetulu intrã in elementulu arianu si unulu mongolicu si amendóue lucrãra apoi asupra elementului semiticu.

Arianii pre timpulu emigratiunei lor spunu insisi, cà au fostu unu poporu fora cultura de viétia; conducatoriulu lor Giemsid i invetiã mai antáiu se semene pamentulu si se-si faca cetãti. De aici potemu scirci, cà numai in locuintiele cele noue au invetiãtu a cunósce propri'a agricultura si ordinea comuna; ei venira inse cu óre care cultura spirituala, prin urmare trebuie se fia cunoscutu si posiediutu chiaru si principie morali. Despre Arianii se nimeresce fórte bine ceea ce dice Tacitu in specia despre vechii Germani: „ei tienu cà nu se unesce cu sublimitatea celoru ceresci a-i inchide in pareti, séu a-i íntipuí in forma de omu; sacrificã lemneloru si campuriloru si sub numele lui Ddiu invoca pre acea fientia nescrutavera, pre care o cunósce numai simtiementulu lor celu plinu de pietate.“ Se pare cà Giemsid a fostu magistrulu Arianiloru si in lucrurile divine séu mai multu, elu a formatu ideile rele-

gióse ale poporului, conformu necessitãtiloru spirituali. Tóte sementiele ariane posedeau atari pareri despre lucrurile religióse dar venindu in contactu cu alte popóra au luat forme deosebite, dupa cumu au influintiãtu acele asupra-le si dupa cumu se aflau pre trepte culturale mai inalte séu mai de diosu. Caracterecele Arianiloru suntu mai alesu aplicarea spre intuitiuni spirituali si disconsiderarea culturei vietiei, de si in privinti'a celoru de antáiu i aflàm adeseori invertindu-se in idei obscure si cadiendu in directiuni estreme.

Popórale semitice, care venira in atingere cu Arianii, stetera chiaru in directiune opusa cu acestia; din actiunea lor reciproca se nascu una cultura noua, care ar fi luat caracteru de totu egipteanu, daca nu ar fi incursu vitie noue de Arianii pre urm'a celoru ce se contopira dejã cu Semitii; ma! si navalirile cele hotiesci ale Turanianiloru fura necesare, pentru ca se nu dispara astu-feliu elementulu cel'a cu totulu. Poporulu, care e mai cultivatu si mai destru, inghite usioru pre celu ce se afla in stadiu inferioru; dar si aici prin renoirea si stramutarea sangelui si prin lucrãrea continua asupra spiritului se nasce una actiune, care prelucréza si perfectiunéza ideile. Cu tóte estea vom intimpinã in multe locuri datine si institutiuni egiptene dar mai alesu pusetiunea preotiloru in afacerile statului ni atrage atentiunea mai tare, cà-ci o aflàm ca si in Egiptu prin intréga Asi'a anteriora. Sub astu-feliu de impregiurãri se patrunsera ambele elemente totu mai tare si urmãrile de aici fura totu mai evidente. Pre acést'a se baséza si oscilarea si moalibitatea stadielor spirituali a popóraloru, care fura trase in cultur'a acést'a, de óra-ce pre candu ideile ariane se estindeau totu mai departe, pre atunci insisi Arianii erau siliti se-si paraséca directiunea si se intre in sferé noue de cugetare. Arianii si-uitara intru atãta de legea lor strabuna, in câtu pre vechile caste preotiesci semitice le inlocuira cu singuratece sementii de ale lor, si astu-feliu devenira insisi servi la una lege straina. Póte cà din consideratiuni politice se vediura necesitati se concrédã pre cei mai insemnati ai lor ca se conduca atátu afacerile lumesci, câtu si cele spirituali. Folosulu erorei a fostu, cà prin acést'a s'a frantu poterea hierarchica si cast'a preotiloru a devenitu servitoria guvernului. Sub regele traditiunãlu Giemsid a fostu guvernul patriarchalu; acumu inse regele a inceputu a avé sfera marginita, va se dica despotia completa. Popórale, care locuiau spre resaritu dela Arianii, póte cà au fostu mai indelungatu timpu scútite de acéstã cultura, observandu-si legea strabuna, de óra-ce nici candu nu au aternatu intru tóte dela imperiulu strabunu, deci si-au potutu conservã traditiunile. Poporatiunea nu au fostu preste totu locul intr'o forma de désa, de óra-ce nu permitea pusetiunea naturala a Iran-ului; mai désa a fostu prin tierile vestice, unde erã si splendorea si poterea imperiului; celelalte tieri erau de mai pucina insemnate; prin tierile ostice se mai aflau inca binisioru locuitori, de óra-ce pamentulu avea ape multe, deci erã acomodatulu pentru locuintie stabile. Dar nu numai dela Eufratu, ci si dela Indu au incursu idei straine, aceste inse erau mai incuscrite. Totulu se uni, ca se denatureze si se intunece pre Arianii in credinti'a lor. Dar tocmai precandu reulu erã se inficieze cultur'a si datinele, pre atunci se desceptã intrensii meditatiunea asupra lucrurilor religióse; nesuintiele spre renoirea si reibunatãtirea doctrinei pure au duratu póte veacuri, dar pana la noi ajunsera numai cele ce au avutu si rezultate. Dupa ce Cyru a rentemeiatu imperiulu, a fostu timpulu fórte favorabilu pentru atari misicãri, de óra ce Persii, cari ajunsera la domnia, au fostu unu poporu necultu, prin urmare curiositãtile lor ar fi potutu disparé usioru. Persii prin expeditiunile lor si-estinsera si cunoscintiele. In Indi'a erupsera deja misicãminte mari religióse, si aceste trebuira se influentieze si asupra Iran-ului. Timpulu acést'a in genere fú timpulu misicãmintelor religióse universali, cari in fine aflara in Zoroaster organulu prin care se se pronuncia.

Istori'a acestui barbatu interesantu e fôrte pucinu cunoscuta; se dice cã densulu s'a nascutu la Urmi in Medi'a din viti'a Achemenidiloru. Candu a fostu intr'alu 30-lea anu se se fia retrasu in Caucasulu indicu si acolo se fia lucrutu in diece ani la doctrin'a sa admirabila. Rentornandu-se din singuratate, intrã in curtea lui Hystaspe, regele sêu gubernatoriulu Bactriei si tatãlu lui Dariu I.; aici si profesã mai antãiu doctrin'a sa si i si succese a o introduce. Dariu apoi o redicã la religiune de statu si se faliã a fi nimicitu mintiun'a si insielatiunea. Esenti'a credintiei persiane nu e nici inventiunea unui barbatu, nici fabricatiunea unei caste, ci s'a nascutu si desvoltatu cu poporulu arianu. Prin ast'a inse nu voimu se afirmãmu, cã intrens'a nu se afla urme de influentie straine, dar ideea principale e curatu ariana, ceea ce se si vede pre langa tôte infrumsectiurile, chiaru ca si cea egiptena. Cuprinsulu ei lu-putemu caracterisã astfelu:

(va urmã).

Despre saditulu pomiloru.

Ca unu impedecamentu mare la inaintarea pomologiei, s'a adevéritu si casulu, cã sadindu-se pomii, pucini se desvólta cum se cade, ci unii abia mai tangescu dupa o dipe alta. De la asia pomi apoi nici rodu imbelsugatu nu potemu asceptã. Cum se aiba dar voia proprietariulu unei gradine se o sadésca cu pomi? — Da, dicu si eu, cã asia nu merita; insa rareori suntu pomii caus'a, ci celu ce i-au saditu, nesciindu cum si candu se-i sadésca. Cum se se sadésca am aratatu in indrumarea data sub numele „Gradinaritulu“, ér la intrebarea candu? voiescu de astadata a spune câteva cuvinte, si de-mi va succede prin acést'a a scapã câtiva pomisiori de perire, nu am scrisu in zadar.

Timpulu sadirei mai obicinuitu e primavér'a, dar in partile nóstre, asia vine de repede primavér'a, încãtu abia câteva dile frumóse si a si inceputu circularea sucului in pomi. Luandu acést'a in consideratiune si succesele pracsei facute prin partile nóstre, ajungemu la rezultatulu ca se sadim u pomii tómn'a. Se nu cugete inse cineva, cã saditulu de tómn'a ilu recomendu in tôte imprejurarile, deci se cautamu unde? in cari casuri? si ce soi u de pomi? ar fi mai bine a sadí tómn'a, apoi se ne întorcemu la saditulu de primavér'a.

Tómn'a se sadim in pamentu bunu, numitu de gradina, si preste totu in pamentulu usioru si sventatu. Aici vom sadí pomii de locu ce cadu frundiele de pe ei, pana inca nu a recitu tare pamentulu, ca se póta dá radacini nóua inca in tómn'a. La sadirea de tómn'a se nu se rateze nimicu, ci numai radacinele. Dupa sadire udarea se nu se zeuite. Acesti pomi, in primavér'a urmatóre, vor prosperã asia de bine, încãtu abia se vor cunósce cã suntu mutati.

Tómn'a se se sadésca merii, perii, gutaii, prunii, scorusii si caisnii nobilitati in pruni, precum si strugureii, agrisii, iorgovanulu s. a.

Primavér'a se se sadésca: nucii, piersecii, mandulii, fragarii, acatii s. a. pentru cã radacinele acestor'a suntu carnóse, si nu rabda frigulu, si prin urmare nici sadirea de tómn'a; ér cei din sus se potu sadí si primavér'a.

In pamentulu greu (lutu) numitu si rece, sêu in locu apatosu se nu se sadésca tómn'a nici unu soi u, càci preste iérna le inghiétia radacinele. De ne-am întârdiatu tómn'a cu saditulu si pamentulu a recitu, atunci nici intr'unu locu se nu sadim tómn'a càci nepotendu-se formã radacini nóua, cele vechi inca nu se potu tamaduí, radacinile muciediescu si incepu a putredí, asia pomulu bolnavindu-se, preste câtvã timpu se usca.

De nu avemu pomii indemana, atunci trebue de tempuriu comandati, ca se nu întârdia, càci de si am sadí pomii numai primavér'a, dar aducerea, sêu celu pucinu scóterea loru din scóla, se se faca tómn'a, si preste iérna se fie culcati la

pamentu in unu rendu, si asia ingropati la radacini la unu locu scutitu, dar nu in faci'a sórelui; — ér in primavéra, incaldindu-se pamentulu, candu e timpulu saditului se scotu, se ratéza de nou radacinele cu cutitu fôrte ascutitu — si de cere trebuin'ta si coron'a, si asia se sadescu la loculu loru. — Astfelu iernati, nu incepe de tempuriu in pomi cercularea sucului, ca si candu ar fi fostu la loculu crescerii, si nefiindu conturbati in cursulu mustului, nu suferu dauna pentru sadire.

De sadim primavér'a se observamu: cã in pamentulu sfermitiosu si sventatu, se sadim câtu de timpuriu, ér in celu greu, rece sêu umedu câtu de tardiu.

Din aceste se vede, cã unde circumstarile permitu e mai bine a sadí tómn'a, — dar la tóta intemplantia pomii se se castige, sêu celu pucinu se se comandez de tómn'a, ca asia se fie de tempuriu indemana.

Saditulu rugitiloru — regin'a floriloru — avendu si alte recerintie, cu permisiunea On. Redactiuni lu-voiu deserie de altadata.

N. Avramu,
docinte.

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 20 Augustu 1877.

Membri presenti: D. N. Cretulescu, V. Maniu, G. Sion, A. Odobescu, N. Ionescu, I. Ghica, G. Baritiu, A. Treb. Laurianu, I. Caragiani, V. A. Urechia, D. Sturza, Gr. Stefanescu.

Presiedinte: I. Ghica.

Se dà lectura procesului-verbale alu siedintiei precedente si se adopta.

Se comunica o adresa a Dlui A. Odobescu, prin care inaintéda, pentru bibliotec'a societatii, trei publicatiuni noue ale Dlui Baronu d'Avril, membru onorariu alu societatii, si anume:

1. *De Paris à l'île des Serpents, à travers la Roumanie, la Hongrie et les du Danube, par Cyrille.*
2. *Le théâtre de France depuis le moyen âge jusqu'à nos jours.*
3. *Saint Cyrille. Mémoire sur la langue, l'alphabet et le rite, attribués aux apostres Slaves du IX. siècle.*

Se primesce cu multiamire.

D. Presiedinte comunica din partea delegatiunei:

I. O relatiune asupra scrieriloru principiloru Dimitrie si Antiochu Cantimiru in urmatóre cuprindere:

„Dlu Baronu Stuart, consululu generale alu Rusiei, a avutu extrem'a bunavointia a interveni pe lunga guvernulu seu a ne procurã o lista detaiata de tôte scrierile acestorou doui mari scriitori, transmiendu-ne totu-o-data si o noti'tia fôrte insemnatóre a dlui Kunic, membru alu Academiei imperiale de sciintie, prin care ni se face cunoscutu cã Academia sciintiloru nu possede operele principelui Dimitrie Cantimiru, carele, repausatu la 21 Augustu an. 1723, nu a pututu fi directoru alu Academiei imperiale de sciintie, acelu institutu fiindu infintiatu mai in urma, la an. 1724, Ianuarie 28; dara cã fiulu seu Antiochu a potutu se fi avutu relatiune cu mai multi din membrii acelei Academie si mai alesu cu celebrulu humanistu Bayer, la mórtea caruia in an. 1738, o parte din manuscriptele lui Dimitrie si Antiochu Cantimiru a trecutu la bibliotec'a Academica si de acolo s'a incorporatu cu Museulu asiaticu in an. 1818.

Titlurile acestorou manuscripte sunt:

Nr. 51. *Demetrii Cantemiri, historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othmanicae.*

Nr. 52. *Annotationes ad (incrementa Aulae Othmanicae seu) Historiae Othmanicae librum I. etc. Demetrius Cantemirus Princeps Moldaviae (266 pagine in folio).*

Nr. 53. *Demetrius Cantemirus. Annotationes ad decrementa Aulae Othmanicae. (Pag. 273—378 in fol.)*

Nr. 54. *Demetrii Cantemiri Principis, Moldaviae descriptio*. (184 pagine in fol. *autographum auctoris passim in margine*.)

NB. Acestu manuscriptu incepe cu capitolulu II. si se termina cu capitolulu XVIII.

Nr. 55. *Demetrii Cantemiri principis Moldaviae Historia Moldaviae (1) descripta ex autographo quod eius filius mecum communicavit. Petropoli 1726—1727* (266 pag. in 4).

Nr. 56. *Vita Constantini Cantemirii cognomento senis Mold. P. P. Autore Demetrio Cantemiro Principe Moldaviae. Ex autographo auctoris* (179 pag. in fol. s'au adausu la acést'a 2 pagine manuscripte 180 si 181.)

Nr. 60. *Collectanea Orientalia*. Acést'a provine din din colectiunea librării Bayer.

Sectiunea III. cuprinde: *Principis Demetrii Cantemiri variae schedae et excerpta e autographo descripta* (54 pag. in 4).

NB. Dintre tóte aceste copie numai un'a are pe densa note autographe ale Principelui Dimitrie Cantemiru.

D. Kunic observa in notiti'a ce ne a trimisu cã Nicolae Bantysch-Kamenski, care in anulu 1783 a fostu numitu direttore alu archiveloru Colegiului afacerilor esterne, a publicatu intr'acelasiu anu, o biografia a principiloru Dimitrie si Constantinu Cantimiru, compusa de Bayer in latinesce. — Intr'unu suplimentu adaosu de N. Bantysch Kamenski nu face mentiune de copiele citate mai susu, dara asigura cã Academi'a sciintieloru possede o carte manuscripta a principelui Dimitrie Cantimiru, alu cãrui titlu este: *Monarchiarum physica examinatio*.

Pana acumu inse nu s'a pututu gasi o proba positiva ca se fi esistatu vre-o data in posesiunea Academiei sciintieloru unu asemenea manuscriptu.

Totu D. Kunic observa cã in anulu 1732, Principele Antiochu Cantemiru luase cu densulu la Londra mai multe manuscripte ale tatalui seu si cã acele manuscripte, dupa mortea lui, s'au vendutu cu licitatiune si mai pe urma au trecut in mânele lui Kruse, medicu alu Imperatesei Catherinei II, care le possedã inca in anulu 1764.

Unulu dintr'acele manuscripte, intitulatu *Description de la Moldovie*, s'a datu inainte de 1764 academiculu Müller de catra Kruse si s'a tiparitu de doue ori: anteu, in Magasinulu lui Büsching (Tom. III), si mai in urma, separatu sub titulu: *Dem. Cantemiris Beschreibung der Moldau*. Frankfurt 1770.

Mai exista din acést'a scriere si o editiune in limb'a russa, din 1789; dara aceea nu este de cãtu o traductiune dupa traductiunea germana.

D. Kunic ne spune cã, dupa marturisirea Mitropolitulu Eugeniu, care a facutu Dictionariulu seu pe la 1812, manuscriptulu originalu alu *Descriptionis Moldaviae*, datu la lumina de Büsching, s'ar fi aflandu la Academi'a de sciintie. — Alegatiunea acést'a nu póte fi fora temeiu daca ne raportãmu la Nr. 54 si Nr. 55 ale copieloru lui Bayer; daca acést'a nu are importantia, de buna-óra ce este constatatu cã traductiunea germana s'a facutu dupa esemplariulu manuscriptu, care se aflã in mânele Principelui Antiochu Cantemiru.

Nu se scie ce s'au facutu manuscriptele cari au apartienutu Doctorulu Kruse, dara s'aru putea crede cã Müller (capulu archiveloru din Moscu'a pe la an. 1766) le aru fi recomandat attentiei lui Nicolae Bantysch Kamenski, ruda a principiloru Cantimiru. Celu pucinu nu se scie de unde proveniau manuscriptele lui Dem. Cantimiru, pe cari N. Bantysch-Kamenski le-a fostu depusu in arhivele din Moscu'a.

Remane de observatu cã Demetriu Bantysch-Kamenski, fiulu lui Nicolae, nu mai menciunédia acele doue manu-

(1) Cuvintele *Historia Moldaviae* au fostu sterse si inlocuite prin: *Descriptio antiqui et moderni status Moldaviae*. Acést'a copia cuprinde 30 capitole.

scripte, cari, dupa spus'a tatalui seu si a Mitropolitulu Eugeniu faceau parte din manuscriptele Academiei sciintieloru. 1)

D. Kunic recomanda acelu cari aru voi se se ocupe seriosu cu cercetarea productiuniloru literarie ale principelui Dimitrie Cantemir, se aiba in vedere notele si documentele tiparite de reposatulu Academicu I. Pekarski.

Totu in privinti'a scrieriloru Principiloru Cantemiru, Ministrulu affaceriloru starine ne face cunoscutu, prin not'a sa Nr. 771 din 1 Februaru 1877, cã Consululu generale alu Rusiei, ca se respunda la dorinti'a ce amu espresu de a obtiené permissiunea sa se scotemu copie dupa manuscriptele in limb'a romana ale Principelui Dimitrie Cantemiru la *Chroniculu Romano-Moldo-Vlachiloru*, ne tramite o lista de tóte manuscriptele Principiloru Dimitrie si Antiochu Cantemiru cãte se gasescu in archiv'a imperatésca a Rusiei; dintr'acea lista se vede cã *Chroniculu Romano-Moldo-Vlachiloru* se afla in archiv'a principale din Moscu, si Baronulu Stuart face cunoscutu cã regulamentulu mentionatulu Institutu nu permite a se scóte afora manuscriptele si cãrtile ce possede, dara cã putemu tramite acolo o persóna de incredere si directiunea Archivei se va grabi a pune la dispositiunea tramisului nostru tóte manuscriptele, pentru a se scóte copie dupa densele.

Éta catalogulu ce ni se tramite de Consulatu:

(Va urmã).

Unu respunsu refusat de „Telegrafulu romanu“.*)

Precãtu este de nobila tendinti'a de a combate reulu acolo, unde i se arata simptomele, in scopulu de a impedeã latirea lui, pre atãtu este de condemnabila acea tendintia, candu cineva sub pretestu cã ar combate reulu, combate acte legali si corecte, infacisiandule inaintea opiniei publice, de „abusuri“ si „fara de legi“ — astfeliu a patitu-o si consistoriulu nostru din Aradu cu „Telegrafulu romanu.“

„Telegrafulu r.“ ca fôie bisericesce chlamata a sustiené vadi'a si prestigiulu bisericeii, si alu organeloru si demnitariloru bisericesci, in timpulu mai recinte publicã cãteva corespondintie, in care acte legali ale consistoriulu din Aradu, atribuindule Domnulu episcopu diecesanu, le infacisiaza inaintea opiniei publice in forma de abusuri in diecesa si biserica, firesce cu scopu de a seduce opini'a publica se créda, cã pe la Aradu nu se intempla decãtu abusuri si faradelegi, si astfeliu se inegrésca cãtu mai tare consistoriulu, dar mai alesu persón'a parintelui episcopu din Aradu inaintea onoratulu publicu. Ba mai multu Tel. r. a publicatu chiaru scrisori private si confidentiale scrise de unu amicu la altu amicu alu seu, falsificandule titulu si sensulu dupa draga voi'a sa, si punendule titulu „foradelegi in dieces'a Aradului“ cum este acea in „Telegrafulu r.“ Nr. 56. din anulu curinte.

Daca „Telegrafulu r.“ cu astfeliu de lucruri crede cã va fericí biserica, depositara santianei si a veritatii, si daca elu crede cã mergendu pre acést'a cale va corespunde intentiunei fericitulu seu fundatoru, eu n'am decãtu se-lu compatimescu.

S'au aflatu multi ómeni, cari voindu a indreptã cele publicate in „Telegrafulu r.“ au grabitu a tramite respunsuri de combatere din mai multe parti ale diecesei Aradului: asia au scrisu Georgiu Balta din Ienopolea,

(1) A se vedea biografi'a principelui Dim. Cantemir inserata in: *Slovara dostopamatuih lyudei Ryskoi zemlyi*. Ciast treta. Moskva 1836.

*) Publicãmu acestu articulu pentru a servi adeverulu si dreptatii. Candu capulu diecesei si administratiunea eparhiala sunt atacati in modu frivolu si nemeritatu, noi nu putemu remané indiferenti, am pecatni in contra bisericeii. Red.

Georgie Balanu din Banatu-Comlosiu, dar on. redactie n'a aflatu demne de publicatu nici macar una din tote acestea.

In urma am trimisu si eu subscribulu unu respunsu chiarificatoriu la „Telegrafulu r.“ dar nici respunsulu meu on. redactie nu l'a publicatu intregu, — macar ca am rugat'o de doue ori, — ci l'a publicatu numai dupa ce l'a desnaturatu, si dupace l'a mutilatu, a publicatu adeca numai partile de mai pucina insemnate, ér partile cele mai momentóse din acelu respunsu le-au omisu de totu sub pretestu: „cà acelu respunsu alu meu nu s'ar margini numai la obiectu, ci ar voi se lovésca pre cei ce n'ar avea nici o legatura cu intemparile publicate; si càci prin acelasi respunsu alu meu s'ar dá redactiunei si archidiecesei lectiuni“ si altele de acestea. (A se vedé „Telegrafulu r.“ Nr. 62 din anulu curinte.)

Vediendu eu cà prin publicatiunea respunsului meu mutilatu de on. redactie dela „Telegr. r.“ opini'a publica nu se potú informá de feliu despre adevéru, ci din contra totu mai tare aluneca in retacire, nu-mi a remasu decâtu se publicu in alta fóie si anume in „Bis. si Scóla“ respunsulu meu intregu ca asia se aiba onoratulu publicu ocaziune a judecá intre noi si Telegrafulu r. si in specia, daca on. redactie a avutu dreptu a refusá publicarea respunsului meu ce urmeza mai la vale, sub pretestu „cà nu m'asi fi marginitu la obiectu, si cà asi dá lectiune archidiecesei si redactiei“ s. a. si daca Telegrafulu romanu n'a intentionatu si aici a lovi in consistoriu ca se lovésca indirectu in capulu diecesei nóstre?

Marturisescu cà nu facu acésta publicare pentruca se convingu pre cei fora credintia, nu speru acést'a macar de asi grai cum dice s. apostolu in limbi angeresci, nu o facu nici pentru corespondentii malitiosi, ci o facu numai si numai pentru informarea onoratului publicu nepartialu, si asia lasu se urmedie articolulu refusatu de „Telegrafulu rom.“

Aradu 28. Iuliu 1877.

Onorata Redactiune!

In Nrii 50, 52, 53, 55 si 56 ai „Telegrafulu romanu“ din an. cur. au aparutu 4 corespondintie din partile banatice adnessate consistoriului din Aradu, si un'a dela Radn'a, in care scriitorii acelor'a se plangu amaru a supra consistoriului, a Prea Santiei Sale parintelui Episcopu diecesanu, pentru unele nedreptati, ce dicu cà, s'ar fi comisu facia de preotimea si poporulu diecesanu.

Daca ar avé si publiculu celu din departare ocaziune se cunósca mai de aprópe procederea consistoriului si cauzele atinse de corespondinti, precum le cunósce publiculu de aprópe, nu ar fi nici o trebuintia de a respunde la atâtea insinuari false; dar fiindu-cà publiculu din departare se pôte seduce se créda atari scornituri tendentióse; asiadar numai pentru orientarea onoratului publicu, dar nici decum pentru a stá de vorba cu atari corespondenti reutaciosi, me affu indemnatu la urmatorulu respunsu, carui'a Te rogu dle Redactoru se binevoiesci a dá locu in colónele „Telegrafulu romanu.“

Mai nainte de tóte am se observu in generalu: cà din tóte imputarile ce se facu prin tóte cele 5 corespondintie Consistoriului si parintelui Episcopu, nu se aréta nici cà Consistoriulu séu care-va din membrii sei ar fi mitarnici, nici cà ar partini nepotismulu celu atátu de uritosu *) nici altele de acestea, ci tota vin'a ce se arunca asupra consistoriului si a Domnului Episcopu ar fi: cà, pre candu unii preoti si mireni s'ar favorisá, pre atunci altii éra si s'ar pedepsi prea aspru si dóra si pe nedreptu.

*) Cine are cunoascintia despre acestea séu altele de asemenea natura, pentru-ce nu le arata publicului? „dreptulu de audiulu reu nu se va teme.“

Cores.

Ei bine si favórea si persecutarea, pedepsirea prea aspra au leacu, se potu vindecá, potendu celu nedreptatitu apelá la forulu metropolitanu.

In dieces'a Aradului sunt si astadi mai multi preoti destituiti de consistoriele de mai nainte chiar in partile banatice, in buna-óra celu din Beregeu si San Nicolaulu micu si altii. Scimu in Archidieceasa chiar si protopopi destituiti, se intielege dupa vin'a si peccatele loru, si totu nu s'a mai facutu atát'a larma prin „Telegrafu.“ Inse nici unulu dintre corespondentii de sus nu ni va poté aretá, cà consistoriulu de astadi din Aradu, de candu are in fruntea sa pe actualulu parinte Episcopu, ar fi destituitu macar pe unu singuru preotu. Nu numai n'a destituitu, dar nici macar n'a pedepsitu pre cineva cu vre-o pedépsa mare, — nu dicemu cà nu ar fi astadi 4—5 preoti din partile banatice pedepsiti; dar acést'a s'a intemplatu dupa vin'a si peccatele loru. Daca cei pedepsiti s'au crediutu nedreptatiti, au potutu apelá la Consistoriulu metropolitanu, precum au facutu multi, — càci Consistoriulu din Aradu nu respinge apellatele si recursese, de ori ce natura ar fi acelea, ci le innaintéza la adress'a loru, lasandu forulu metropolitanu cele mai departe. *)

Dupa aceste premise trecu la cele speciale.

1. In Nrii 50 si 52 ai „Telegrf. rom.“ aparura 2 corespondintie a unoru locuitori romani gr. or. din B.-Comlosiu, in care se aréta: „cà sub episcopii precedenti in floriá biseric'a din acésta comuna, erá pace si linisce intre credintiosi, cà in anulu trecutulu espirandu periodulu de 3 ani, o mana de ómeni, amici ai dñi Babesiu inca dela alegerile dietali, prin influinti'a acestuia ajunsera octroati in comitetulu si epitropi'a parochiala, cum si cà acelu comitetu si epitropia ar comite cele mai mari ilegalitati, si macar ca 280 de poporeni ar fi aretatu tóte acestea, apoi ar fi remostratu si protestatu la consistoriu, totusi Consistoriulu ar fi desconsideratu tóte aretarile si protestele loru.“

Mari si grele neadeveruri au aretatu scriitorii ambelorulu acestoru corespondintie. Nu este dreptu cà biseric'a nóstra din B.-Comlosiu ar fi in floritulu mai multu sub episcopii de mai nainte. Totu publiculu, care citeasca diuarie, va sci din foile romane, germane si magiare, cà acum vre-o 6 ani s'au luat banii bisericeii din B.-Comlosiu din cass'a de pastrare a Temisiórei si s'au depusu in cea din B.-Comlosiu, fondata chiar de cei ce au stramutat banii acolo, cine nu scie câtu s'a scrisu atunci mai alesu prin foile din Temisiora despre stramutarea acestoru bani, fara scirea si convoirea comunei?

Ei bine sunt atâtea reclame semne de pace, de linisce, cum dice corespondintele? Lasamu se judece onoratulu publicu.

Dar spuna-ne corespondintele, — daca are simtiu de dreptate — candu s'au luat socotile bisericesci de vre o cãtiva ani incurcate si nefacute, au nu la 2 luni dupa instalarea actualului parinte episcopu? Spuna-ne, candu s'a stricatu biseric'a de ploua in ea pana ce s'au putreditu lemnele turnului, au nu inainte de vre-o 10 ani? si au nu s'a reparatu numai in vér'a trecuta, sub actualulu parinte Episcopu. Spuna-ne corespondintele, candu s'a ruinatu scól'a, de nu se mai potea tiené inventamentulu? au nu mai de multu? si candu s'a edificatu de nou? nu o clasa cum erá nainte ci trei, candu s'au asediatu trei dascali in locu de unulu, cum erá mai nainte, au nu in anulu trecutulu 1876? Asia dar lasamu onoratulu publicu se judece, cum in floriá inainte, si cum in floresce astadi acea comuna.

*) Acésta parte a respunsului „Telegrafulu r.“ n'a publicat'o de felu.

Cores.

Mai dice corespondintele, că consistoriul a desconsideratu plansorile a 280 de poporeni, fiindu-că dlu Babesiu ar fi octroatu comitetulu, ca se nu compromita pe dlu Babesiu. "Ce neadeveru nerusinat. Nu dlu Babesiu a fostu conducatoriulu sinodului parochialu de atunci, ci asesorulu preotiescu V. Schelegianu; éra protestele date contra comisiiei inca sub 22 Iuniu 1876 Nr. 1251 s'au resoltitu de Consistoriu chiar cum au cerutu suplicantii.

Insii suplicantii au cerutu dela parintele Episcopu, candu a fostu la B. Comlosiu, de comisariu pre protosincelul Goldisiu se cerceteze procederea comisiiei, din care facea si dlu Babesiu parte. Dar mergendu protosincelul Goldisiu acolo, ei sciura mistificá tréba, ca auctoritatea politica se impedece cercetarea.

Spuna suplicantii si corespondentii, au nu alérga ei necontentitu cu aretarile loru nedrepte pe la innaltulu Ministeriu, macar că acelasi i-a indrumatu la vener. Consistoriu metropolitanu, daca ar avé ceva contra Consistoriulu din Aradu. Spuna n'au bagatu ei in acele plansori si alegerea dietala a dlui Babesiu, suspicionandu Consistoriulu că ar bagá politic'a in bisarica, că n'ar fi asia patriotu ca suplicantii, cari totudeuna ar fi alesu numai deputati guvernamentali, la dieta, si altele de acestea?

Nu voimu se condamnamu pe nime pentru acésta tienuta, ci numai se ceremu, ca nici altii se nu ni desputé simtiurile nóstre patriotice.

Trecendu peste acestea avemu se amintimu, că parintele Episcopu alu Aradului, dorindu a fi câtu se póte mai dreptu, tóte causele mai momentóse — între care si cea a B.-Comlosiulu au relegat'o spre judecare Consistoriulu plenariu, constatatoriu din 45 membri, — cum si că caus'a dela B.-Comlosiu deja de multu este decisa definitivu, si transpusa protopopului concerninte spre publicare si essecutare.

La asertiunea despre presupus'a persecutiune a preotulu din B.-Comlosiu respundemu: ca se publice sentinti'a Consistoriulu, adusa asupra acelu preotu, se aiba onor. publicu ocaziune a se informá daca acel'a se persecuta séu nu?

Din tóte acestea va binevoí onor. publicu a se convinge, că corespondintele de sus n'au contienutu adeverulu.

2. In Nrulu 53 alu „Telegrafulu“ urméza corespondinti'a dela „Radna“ despre alegerea de parochu, in care se aréta: „cá parochi'a aceea de 4 ani nu s'ar fi potutu indeplini din vin'a Consistoriulu, căci „allegendu-se antaiu capelanulu Miclosi, Consistoriulu nu l'ar fi intaritu, căci alesulu érá in cercetari criminale; éra alegerea a dóua a diaconulu Ioanu Cióra Consistoriulu ar fi nimicit'o din interese private.“

Mai nainte de tóte observu pentru onor. publicu: că parochi'a din Radna in veduvi'a ei nici candu n'a fostu fara de unulu si duoi preoti, cum are si astadi pe capelanulu Miclosi si pe unu altu administratoru; si asia poporulu n'a patimitu nici candu lipsa de preotu. Dupa acestea respundu dlui corespondinte, mai antaiu: că nu e dreptu că parochia aceea chiar de 4 ani ar fi veduvita prin vin'a Consistoriulu, pentru că cum insusi aréta, mai anteiu a alesu comun'a pe capelanulu Miclosi, carele standu in cercetari criminale, nu se potea intari. Deci Consistoriulu a trebuit se astepte barem câtu-va timpu, se védia cum, si ce se alege din acele cercetari. Asia dar nu din vin'a Consistoriulu, ci din a altoru impregiurari s'a amenatu resolvirea actulu de alegere.

Ce privesce alegerea a dóua a diaconulu Ioanu Cióra, insasi comun'a Radna aduse conclusulu, se se aléga de parochu numai recurrenti cu 8 clase gimnasiale, care conclusu sub Nr. 1830/1874, s'a aprobatu si de Consis-

toriu. Daca la alegere comun'a, delaturandu pe recurrentii cei cu 8 clase, au alesu pe diaconulu Cióra numai cu 6 clase gimnasiale, contra §-lui 10 din regulamentul pentru indeplinirea parochieloru, — se intielege că consistoriulu nu potea intari o asemenea alegere, care nu érá in interesulu bisericei si alu unei comune opidane cum este Radna.

Dar corespondintele dice, că consistoriulu n'a intiritu pe diaconulu Cióra din interese private. Daca cunoşce corespondintele atari interese se le arete in publicu, căci de nu, va trece de calumniatoriu. *)

In fine atinge corespondintele si decursulu alegerei din urma dela 19 Iuniu 1877. Caus'a acést'a nefiindu inca pertractata la Consistoriu, se va respunde dupa cercetarea si deciderea ei.

3. In Nrulu 55 alu „Telegrafulu“ aparú corespondenti'a din Iuliu de langa Temisiór'a de „Cato preotulu“, carele dice: „cá preotii cei mai onesti din protopopiatele banatiene s'ar persecutá si suspinde de superiorii loru din Aradu, că tóte acestea s'ar intemplá la denuntiatiunile unoru spioni de profesiune, între cari ar escelá celu venitu din Ardealu; precandu altoru preoti se dau câte duóe parochii, ca lui Petrescu, si altele de acestea.“

Fiindu-că la aceste imaginatiuni ale preotulu Cato numai atunci se póte respunde, daca va aretá cu numele, cine si cari sunt preotii cei favorisati, ca se li se póta aretá si meritele, pentru care se favoriséza; si éraşi cine si cari sunt cei pedepsiti, ca se li se arete scaderile si peccatele, pentru care se pedepsescu, ca asia se póta judecá onor. publicu; — asia provocu pe „Cato preotulu“ pe onórea sa, daca tiene ceva la ea, se arete in publicu cu numele pre cei pedepsiti si favoriti, ca se putemu si noi aretá publiculu meritele unora si peccatele altora.

Altcum trebuie se reflectamu si aici ca mai sus, că celoru asupriti li sta calea deschisa la vener. Consistoriu metropolitanu.

Mai dice „Cato preotulu, că tóte acestea se facu la denuntiariile spionilor.“ Se arete cine sunt acei spioni si Magnificentia venita din Ardealu? si noi vom dovedí că „Cato preotulu“ nu este demnu a se atinge nici de incaltiamintele Magnificentiei. Lu-provocámu se arete candu? si la ce ocaziune au partecipatu Babesiu, Vasiciu si Deseanu in cause de ale preotiloru in senatulu bisericescu, unde se pertractéza acestea, daca afirma in publicu, că acei domni ar fi totum factum la Consistoriulu din Aradu.

In fine mai dice „Cato preotulu“, „cá preotulu Petrescu ar tiené 2 parochii.“ Asia este. Petrescu este astadi parochu definitivu la Remetea, si ca atare administréza si parochi'a vecina veduvita din Bucovetiu. Acest'a inse e lucru provisoriu de adi pe mane, pana candu se va hirotoni acolo de curendu alesulu Georgiu Balanu **) Acést'a asia se intempla si in alte parti, candu se vedvesce o parochia, o administra preotulu vecinu pana se indeplinesce, avendu a-i trage si folosulu. Au dóra „Cato“ nu va fi folositu nici candu pe timpu scurtu 2 parochii? ***)

4. Dintre tóte mai interesanta este corespondintia din Nr. 56 alu „Telegrafulu“, intitulata „Faradelegi in dieces'a Aradului.“ Asupra genesei acestei corespondentie tragemu atentiunea onoratulu publicu, care genesa este urmatori'a:

Continuare in suplimentu.

*) La acestu reclamu din „Telegr. rom.“ corespondintele n'a aratatu in publicu, care ar fi acele interese, dovéda că este unu calumniatoriu. Cores.

**) Acuma este deja hirotonitu si instalatu, si preotulu Petrescu remase in parochi'a sa Remetea, éta că numai provisoriu avú doue parochii. Cores.

***) Partea acést'a de respunsu de sub Nr. 3 nu a publicat'o de feliu „Telegrafulu romanu“, sub conventu se nu repetiesca unele si acelesi lucruri (a se vedea Teleg. Nr. 63.) Cores.

Preotulu Vladu din Aliosiu, fiindu cunoscutu cu dlu actuariu metropolitanu Petroviciu, intr'o scrisore aréta acestui'a, că este suspinsu de parintele episcopu pentru esactiuni stolare. Deci cere sfatulu si ajutoriulu dlui Petroviciu; éra dlu Petroviciu in locu de sfatu, arata epistol'a celoru dela „Telegrafu“, carii schimbandu form'a epistolei, si dandu-i o directiune ca si candu ar fi fostu indreptata la dlu redactoru alu „Telegrafulu“, mai punendu-i de coróna „Faradelegi in dieces'a Aradului“ — o publica in „Telegrafu.“

Daca si acésta procedere este corecta, judece onor. publicu. *)

Dupa acestea trecemu la tenórea epistolei parintelui Vladu, aretandu că nu parintele Episcopu, ci Consistoriulu l'a suspinsu dela oficiu si jumetate beneficiu, si nu cum dice parintele Dimitrie Vladu pentru nescari-va esactiuni neinsemnate, ci pentru că n'a voitu se ingrópe mortii, pana ce cei remasi nu si-au vendutu unii bucatele din gur'a prunciloru, altii altele ca se-i platésca tacs'a de patru ori mai mari de cum prescrie stol'a.

Parintele Vladu insusi spune in epistol'a sa catra Dlu Petroviciu, că câte 20—30 de ómenii nu se unesu de repetite ori cu invinuirii asupra lui la domnulu Episcopu amenintiendu, că daca nu pedepsece pre preoti, comun'a intréga se unesce. Ce dovéda mai mare ca acést'a mai trebuie?

Daca e parintele Vladu preotu bunu si moralu, cum dice elu, de ce nu are macar 10 ómenii din tóta comun'a pe partea sa? Dar elu dice că ómenii nu se unescu. Noi nu discutamu acést'a, macar că am poté aretá contrariulu; ci intrebámu luat'a parintele Vladu tacse mai mari de ce-i compete, ori nu? si plansu-s'a poporulu asupra lui, ori nu? Apoi elu singuru recunósce acestea. Astu-feliu dar Consistoriulu a fostu in dreptu a-lu pedepsi.

Daca i s'a parutu pedéps'a nedrépta de ce n'a apelatu sentinti'a?

Se mai lauda parintele Vladu că ar fi avendu merite la facerea scólei din Aliosiu. Este intr'adeveru frumósca scol'a din Aliosiu, dar a facut'o comun'a din venitulu a vre-o 30 jugere pamentu, pamentu, taiatu pe câtiva ani spre acelu scopu din pasiunea comunala. Poporulu explica asia meritele parintelui Vladu intr'o plansóre vechia catra Consistoriu, că daca nu éra numitulu preotu, scól'a érá se coste mai puóinu cu 2—3 mii fl. si totu asia érá se fie de frumósca. Ni-ar placé se ni spuna parintele Vladu ceva si despre meritele sale facia cu inventamentulu.

Despre nemoralitatea parintelui Vladu dovéda destula cele din cas'a sa, de care omulu moralu trebuie se se scandalizeze. **)

Vasilii Belesiu,
ases. ref.

*) Partea acést'a despre genes'a epistolei nu-a publicatu Teleg. sub cuventu că genes'a de susu n'ar fi exacta, dar adaoga in notele sale din Nrii 63 si 65. că regreta publicarea ce s'a intemplatu in absenti'a redactorului. Cores.

**) Partea de sub Nr. 4 „Teleg“ a publicat'o de totu altfelu si nu cum este aici. Telegrafulu escusa procederea intr'o nota cu acea că redactorele sen nu érá acasa candu s'a intemplatu acestea. — Cum s'a potutu vedé, respunsulu nostru a fostu de totu mutilatu, si pre langa acést'a redactiunea Teleg. s'a incercatu se ne si dascálésca in not'a sa din Nr. 67 avisandune la buna contielegere. Eu tienu si credu tare că nu noi am provocatu insultele ce le a facutu „Telegrafulu“ unui Consistoriu si unui archieren, pana candu a venit'u onorat'a comisie a Tipografiei archidiececane in Nr. 70 alu Teleg. se-lu mai intieptiesca. Asia dar nu noi cei din Aradu, ci Dnii dela Telegrafu ar avea se fie avisati la mai multu tactu si buna cuviintia si intielegere.

Acést'a e corespondinti'a despre care redacti'a Telegrafului romanu, dice că prin ea „dámu lectiune archidiececesi si redactiunei.“ On. publicu acuma va binevoí a-se convinge din cuprinsulu ei, daca este asia? Cores.

Resultatulu operatiuniloru

Institutului de creditu si de economii „Albina“ din Sibiu in trimestrul III dela 1 iuliu pana in 30 septembre 1877.

I. Reuniuni de creditu.

Cu finea lui juniu a. c. se aflara in legatura reuniuniloru de creditu	
768 participanti cu unu creditu preste totu de	fl 47.582 19 or.
in decursulu patrariului III repasira	
9 participanti si din imprumute se replatira	fl 1.561 35 cr.
remanu deci 30 septembre.	
759 participanti cu unu creditu preste totu de	fl 46.020 84 cr.
Fondulu de garantia alu reuniuniloru de creditu consta din sum'a de	
	fl 19.168 50 cr.

II. Depuneri spre fructificare

La 30 juniu a. c. erau	
451 depuneri in sum'a de	fl 368.692 95 cr.
in decursulu patrariului III au mai urmatu	
68 depuneri in sum'a de	fl 112.562 03 cr.
astu modu starea acestui ramu in acestu patrariu a fostu de	
519 depuneri in sum'a totale de	fl 481.254 98 cr.
din cari in decursulu trimestrului se redicara	
49 depuneri in sum'a de	fl 50.242 05 cr.
remanendu cu finea lui septembre o stare de	
470 depuneri in sum'a de	fl 431.012 93 cr.

III. Operatiuni de escomptu

Starea portfoiului de schimburi cu 30 juniu a. c. a fostu de	
1886 bucati schimburi in valóre de	fl 551.102 49 cr.
in decursulu patrariului III se mai escomptara	
1089 schimburi in sum'a de	fl 384.370 — cr.
prin urmare starea totale a portfoiului in patrariulu III fu de	
2975 bucati schimburi in valóre de	fl 935.472 49 cr.
in decursulu patrariului se rescumperara si rescomptara	
1040 bucati schimburi in sum'a de	fl 335.256 84 cr.
astu-modu resulta cu 30 septembre starea de	
1935 bucati schimburi in sum'a de	fl 600.215 65 cr.

IV. Imprumuturile de lombardu

constau cu 30 septembre din . fl 496 — cr.

V. Credité ipotecari

Starea imprumuturiloru ipotecari cu finea lui juniu érá de	
100 obligatiuni in sum'a de	fl 42.295 84 cr.
in decursulu patrariului se replatira	
— rate in sum'a de	fl 2.022 97 cr.
remanendu cu finea lui septembre	

Dela recurentii se recere testimoniu de preparandia si cualificatiune, pe langa limb'a romana, se recere si cunoscerea limbii magiare perfectu, atestatu despre purtarea morala, éra pana la di'a alegerii a se presentá in vre-o duminica ori serbatóre in s. biserica pentru de a-si aretá cunoscinti'a in celea rituali; recursurile suntu a se trimite subscrisului inspectoriu cercualu in Sieitinu. — Recursurile intrate in di'a alegerii nu se vor primí.

Tornea 25 Septem. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Teodoru Popoviciu**, inspectoru scolariu.

Nr. $\frac{2044}{537}$ scol.

2—3.

Prin acést'a se deschide concursu pentru unu stipendiu de 126 fl. v. a. din fundatiunea lui „Simeonu Iosifu Popoviciu Paffy,” care stipendiu se conferesce totdeun'a prin subscrisulu Consistoriu diecesanu pe calea concursului, la unu tineru din famili'a Pop'a din Buteni, respective la fiulu preotului gr. or. din Buteni, carele ar studiá bine la vr'o scóla elementara, civila ori gimnasiala in patria.

De la recurinti se cere carte de botezu, atestatu oficiosu cá e romanu gr. or., atestatu de paupertate si de moralitate, atestatu de la medicu si documentu cá sunt din famili'a Pop'a din Buteni.

Recursele astu-feliu instruate au se se presenteze pana in 22. octobre stilulu vechiu an. cur. la concernintele protopresbiteru Constantinu Gurbanu din Buteni, de unde se vor innaintá la Consistoriu.

Stipendiatulu va remané in folosirea stipendiului pana va terminá studiile, intielegendu-se conditiunea cá va dovedí progresu in studiu in fiecare anu scolasticu.

Aradu, din siedinti'a consistoriala a senatului de scóle tienuta la 15 septembrie 1877.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

2—3.

Concursu pentru statiunea invetiatorésca gr. or. rom. din **Faz. Varsiandu** Cottu Aradu, inspectoratulu Simandului cu terminu de alegere pana in **16. Octobre s. t. v. 1877.**

Emolumintele sunt: bani gata 126 fl. v. a. computanduse si famulariatulu aci: 12 sinice grâu si 8 sinice cucuruzu sfarmatu, pentru scriptoristica 5 fl. v. a.; — spese la conferintiele invetiatoresci 4 fl. v. a.; — 12 orgii lemne din care are a se incaldí si scóla, — dela inmormentari 50 cr., cuartiru liberu cu intravilanu si $\frac{2}{4}$ sess. pamentu estravilanu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avea se documenteze:

a) Cá sunt preparandi absoluti, b) Cá au depusu esamenulu de calificatiune invetiatorésca, c) cu atestatu separatu cá au moralitate buna ne esceptionabila, d) cá pe terenulu invetiatorescu au praes'a receruta, prin atestatu de prassa de unu anu, celu pucinu.

Aspirantii la acestu postu, sunt poffiti, recursule loru provediute cu documintele amintite, ale suscerne inspectorului cercualu alu Simandului Reverendissimului Domnu Moise Bocsianu parocu si assesoru consistorialu in Curticiu pana in diu'a alegerii, — ér inainte de alegere, a se presentá in vre o duminica séu serbatóre la sant'a Biserica, a-si manifestá desteritatea in cantarile rituale si tipicu, — recursule intrate in diu'a alegerii nu se voru primí.

Faz. Varsiandu in 8. Septembrie 1877.

Comitetulu parochialu.

Ioanu Popoviciu, m. p.
preotu cá presiedinte.

Contielesu cu **Moise Bocsianu**, inspectoru scol. alu Cer. Simand.

2—3.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu definitivu la clas'a II. rom. gr. or. din **Giul'a-magiara**, (Dieces'a Aradului, cottulu Békés) prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana in **6. Octobre a. c.** st. vechiu, éra alegere se va efeptuf in 9 octobre vechiu a. c.

Emolumintele anuali — staverite de sinodulu parochialu — sunt: 500 fl. v. a. in bani gata, 4 stangeni de lemne pentru invetiatoriu, si cortelu. —

Recurentii, cari potu fi teologi — ori preparandi absoluti, sunt avisati: ca recursule provediute cu testimoniu de calificatiune si cu testimoniu despre absolvirea celu putienu aloru 4 clase gimnasiali, se le substérna Reverendissimului Domnu Petru Chirilescu protopresbiteru si inspectoru cercualu de scóle in Kétegyháza, si intr'o duminica — nainte de alegere — se se presente la s. biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cantare, si acést'a din motivulu, cá alesulu invetiatoriu va fi indetoratu a tiené si cantoratulu intr'o strana.

Datu din siedinti'a Comitetului par. gr. or. din **Giula-magiara**, tienuta la 11. Septembrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu**, inspectoru scolariu.

3—3.

Pentru deplinirea parochiei vacante din **Susani** in protopresbiteratulu Ienopolea — Borosineu — comitatulu Aradului se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **16 Octomvrie st. v. a. c.** pe langa urmatoarele emoluminte: $\frac{1}{2}$ sessiune pamentu aratoriu, cuartiru cu unu intravilanu in estensiune de unu jugeru; biru parochialu dela 80 case, de tota casa una mesura cucuruzu sfermatu; stolele usuate.

Cei ce dorescu a ocupá acést'a parochie, si-voru trimite recursule instruate in intielesulu statutului organicu, si adresate comitetului parochialu — adm. ppresbitera'lu dlui Nicolau Beldea in Borosineu pona la **12. Octomvrie st. v. a. c.**

Susani 12. Septemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, adm. ppresviter.

3—3.

Ne presentandu-se nici unu recurentu cu calificatiunea receruta, la alegerea de invetiatoriu in 4. Septemvrie st. v. a. c. pe statiunea invetiatorésca din **Dieciu** in inspectoratulu Ienopolei — Borosineu — cottulu Aradului, — cu acést'a se escrie de nou concursu cu terminulu de alegere pe **14 Octomvrie a. c. st. v.** pe langa urmatoarele emoluminte:

In bani gata 180 fl. v. a. 8 cubule de grâu, — 6 cubule cucuruzu, — 20 magi de fenu, — 12 orgii de lemne, din care este a se incaldí si scóla, cuartiru cu intravilanu.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei — de calificatiune — de IV. clase gimnasiale séu reale si atestatu de moralitate, — clericii absoluti voru avé preferintia, — decumva intre recurentii nu voru fi cu patru clase gimnasiale, se voru primí in candidatiune si fora de aceste, — in fine au a se presentá pana la diu'a alegerii in vre-o Duminica, ori serbatóre la sant'a biserica din locu, ca se-si arate desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Recursele adresate comitetului parochialu, se voru trimite inspectorului scolariu dlui Nicolau Beldea in Borosineu pana la 12. Octomvrie st. v. a. c.

Dieciu 12. Septemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Nicolau Beldea**, inspectoru scolariu.

3-3.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca : **Rotoresci-Ojesci** cu carea e impreunatu salariulu urmatoriu :

In bani 60 fl. v. a. 10 cubule bucate $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucurudiu, doua mesuri fasola, dela tóta cas'a portie de fenu si de paie, si 6 stangeni de lemne din care se va incaldí si scól'a; quartiru cu gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au a-si trimite recursele instruite in sensulu stat. org. subscribului Inspectoru scolariu pana la **2. Octomvrie st. v.**, in care di va fi si alegerea.

Rotoresci-Ojesci in 11. Sept. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Elia Mega**, Prototpresbiteru si inspectoru.

3-3.

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Mandrolocu** care pana acun'a au fostu deplinita numai cu invetiatoriu substituitu, cu acést'a se publica concursu cu terminu de alegere pe **16 Octomvrie 1877. s. v.**

Emolumintele impreunate cu postulu invetiatorescu sunt:

- a) Salariu in bani gata 170 fl. v. a.;
- b) 12 jugere de 1200 stangini pamentu; aratoriu, de class'a prima;
- c) 12 orgii lemne din care se se incaldiésca si scól'a;
- d) 2 curechisce in estensiune de unu jugeru cu 1200 stangini socotitu;
- e) Una canepisce in estensiune de 400 stangini;
- f) Un'a fenatia in estensiune de 900 stangini;
- g) Intravilanu la scóla pentru legume in estensiune de 825 stangini;
- h) Quartiru liberu cu 2 odai, cu stalau si camera.

Dela recurrenti se recere cualificatiunea legala prescrisa in statutulu organicu, — afara de aceea cei ce dorescu a recurge au a se presentá pona la terminulu de alegere baremu odata in biseric'a din locu, pentru a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Recursele adresate catra comitetulu parochialu din Mandrolocu au a se trimite pona la terminulu alegerii Reverendisimului Domnn Ioane Ratiu protopopulu Aradului si Inspectoru tractualu de scóle.

Mandrolocu 15. Septemvre 1877 s. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Ioanu Ratiu**, insp. cerc. de scóle confes.

3-3.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela scól'a confes. din comun'a **Talposiu** prin acést'a de deschide concursu nou. Emolumintele sunt: Bani gata 126 fl., 15 Hectolitre de grâu si 10 Hectolitre de cucuruзу, 14 jugere catastrale de pamentu, quartiru comotu cu gradina de legumi. Dela inmormentari unde va participá 50 cr.; 12 stangeni de lemne din care se incaldiesce si scól'a.

Doritorii de a se alege sunt pofiti a-si trimite recur-surile lor, — proviedute cu testimoniu de cualificatiune si atestatu despre ocupatiunea si portarea loru morala si politica de pana acuna, — subsemnatului inspectoru scolariu in Siepreusiu (Seprós) comit. Aradului pana in **2. Octombrie, c. v.** cându va fi si alegerea; éra pâna atunci au a se presentá in vreo Dumineca séu serbatóre la sant'a biseric'a din Talposiu de asi aratá desteritatea in cantari si tipicu.

Talposiu 11. Sept. 2877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Mihaiu Sturza**, inspectoriu scolariu.

3-3.

Deschidienduse concursu pe statiunea invetiator sca la scól'a rom. gr. ort. confes. din **Edl.-Simandu** (Comit. Aradu protopresh. Chisineu) si la terminele espuse nepotendu-se efeptuí alegerea, cu acést'a se deschide concursu nou, cu terminu de alegere pe **9 Octobre st. v. 1877.**

Emoluminte: In bani gata 300 fl. v. a.; pentru 10 cubule de grâu à 8 fl. 80 fl.; 8 orgii de lemne, din cari e a-se incaldí si scól'a; quartiru liberu cu gradina de legumi; Pentru curatirea scólei 12 fl. v. a. Pentru recuisite scrisali 4 fl. Dela inmormentari mari 40 cr. Dela inmormentari mici 20 cr.

Dela recurrenti se recere testimoniu de preparandia si de cualificatiune cu sporiu bunu; pe langa limb'a romana, scirea limbei magiare, atestatu despre portarea morala, ér pana la diu'a alegeri, a se presentá in vre-o dumineca ori serbatóre in sant'a biseric'a pentru a-si aretá desteritatea in cele rituali; recursele adressate comit. paroch. sunt a se tramite Reverendisimului Domnu inspectore cercualu Moisie Bocsianu parochu in Curticiu (Kurtics).

Simandu la 11. Septembre 1877. st. v.

Din increderea Comitetului parochiale:

Massilianu Leucutia,

presb. comparochialu.

Augustu Belesiu,

pres. comisiunei scolare.

3-3.

Concursu pe statiunea invetiatorésca din comun'a **Vadasu**. Emolumintele sunt: 100 fl. bani gata ca salariu, 28 fl pentru pascum, 8 fl pentru incalditulu si curatitulu scolei, 9 cubule grâu si 9 cucuruзу, 20 jugere de pamentu aratoriu.

Dela recurrenti pe langa perfectiunea pofita de statutulu organicu, se poftesce se scie binisioru unguresce.

Éra pana la diua alegeri ce va fi in **9 Octombrie a. c.** se se presenteze barem odata la sant'a biseric'a pentru de asi aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Recursulu ajustatu cu documintele necesarii in intieslesulu statutulu organicu se le tramita la subsemnatulu inspectoru scolariu in Siepreusiu (Seprós) adresate fiindu comitetulu parochialu din Vadasu.

Siepreusiu 11 Septembre 1877.

Mihaiu Sturza, Inspectoru scolariu, in contielegere cu comitetulu parochialu.

3-3.

Pentru deplinirea definitiva a parochiei vacante din comun'a **Chechesin**, protopresviteratulu Lipovei, se publica concursu pana iu **14 Octombrie a. c.** in carea di va fi si alegerea.

Emoluminte sunt: birulu dela 110 case câte un'a mesura de cucuruзу, stolele usuate, intravilanu de 800 si una sesiune de pamentu parte fenatiu, parte pamentu aratoriu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati a se presentá in un'a de dumineci inainte de alegere, spre asi aretá desteritatea in cantari si tipicu. Recursurile sunt a se adresá dlui protopresviteru la Lipova.

Chechesiu 10. Septembre 1877.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine **Ioanu Tieranu**, protopresviteru.

Redactoriu respundietoriu: **Vincenliu Mangra**